Джеймс Ноубл

Справа про Детектива-аматора та Курча

Капітанові поліції Джону Еверту припав до душі молодий підлеглий — сержант відділу Марк Мерфі — не тільки тому, що той уже встиг розв'язати одну надзвичайно заплутану справу, років п'ять тому відіслану до архіву, а ще й через те, що сержант вирізнявся логічним складом розуму й неабияким ентузіазмом. Звісно, капітан ніколи й нікому в цьому не зізнався б, тож коли сержант Мерфі зайшов до його кабінету з картонною коробкою в руках, він зустрів його з удаваним роздратуванням:

— Мерфі, якщо ти не прийшов з розв'язанням чергової загадки, я й бачити тебе не хочу!

— Саме тому ви й схочете побачити мене,— мовив Марк, ставлячи коробку на стілець під бічною стіною кабінету, й зачинив двері. Він витяг з коробки портативний касетний магнітофон і поставив його на стіл перед капітаном.

— Де це ти так викачався? — спитав капітан. На сорочці й костюмі сержанта було видно сліди грязюки й темні плями. Марк подивився на свою сорочку:

— Збирав докази.

— А он там, я бачу,— чи не синець?

— Що? — торкнувшись рукою під оком, Марк покривився. — А, це в мене були незгоди з хлопцями, що працюють на одній з міських сміттєприбиральних машин.

Цікавість капітана Еверта досягла потрібного рівня:

— Що ж, цю історію я мушу почути. Про що йдеться?

— Справа Меннерлі: вбивство та нещасний випадок із смертельним наслідком.

— Скоїлося це ввечері в понеділок, а сьогодні четвер. Виходить, у тебе пішло цілих три дні, щоб розібратися?

— Загалом вистачило б і дня, але довелось чекати деяких уточнень. Послухайте-но попервах ось це...

Марк уставив касету в магнітофон і натиснув кнопку зворотного перемотування. Капітан одкинувся на бильце свого дерев'яного крісла, передчуваючи захопливу мандрівку в світ "детективщини", на яку був здатний тільки Марк.

Марк був сином Джіма Мерфі, одного з найкращих вуличних регулювальників міської поліції. Джім п'ять років тому загинув на посту, й Марк доклав усіх сил, аби стати справжнім поліцаєм. За цей час він дослужився сержантського чину, й перша велика справа, яку йому поталанило розкрити, привела до арешту вбивць батька.

Марк успадкував не так-то й багато від рідного батька. Ірландець Джім був могутній здоровань із світлим хвилястим волоссям і сталево-сірими очима; він здавався добродушним мовчуном, коли цього хотів, і демонстрував блискавичну реакцію та грубувату хватку, коли того вимагали обставини. Його син Марк, натомість, був довготелесий хлопець, темноволосий і темноокий. Він і миті спокійно не міг усидіти й володів повним набором дратівних звичок, які могли б легко вивести з рівноваги будь-кого, хто досить довго з ним спілкувався. Костюми на ньому висіли, всі краватки були невиразних тонів. Здавалось, і піджаки, й краватки не встигали за ним, коли Марк зривався з місця, аби кудись

бігти. Тільки в двох випадках Марк поводився як батько: коли занурювавсь у думки або коли після служби сьорбав своє улюблене пиво. Тоді, слухаючи Марка з примруженими очима, можна було дати собі голову відтяти, що це говорить Джім Мерфі.

— Перед вами зізнання Елвіна Меннерлі в убивстві,— почав Марк, коли стрічку було перемотано. — Ми знайшли цю касету у вітальні поряд із трупом та уламками магнітофона. Родичі підтвердили, що це голос містера Меннерлі. Слухайте... — Марк натиснув кнопку, й озвався чоловік, котрий відкашлюється. Голос, безперечно, належав людині збудженій, яка втрачала самовладання.

"Моє ім'я — Елвін Меннерлі. Я роблю цей магнітофонний запис, аби кожному, хто його послухає, були зрозумілі причини моїх дій.

Я завжди вважав, що чоловік і жінка повинні зберігати вірність одне одному за будь-яких обставин. І я справді був вірний своїй дружині Одрі, в той час як вона мені — ні. Досі я мав тільки підозри, що вона зраджує мене, але саме сьогодні отримав докази. Я не якийсь там психопат, просто я став придивлятися до деяких дрібних, але незаперечних фактів і зрозумів, що вона брехала мені з приводу того, де була й що робила.

Перший факт стосується її автомобіля. Сьогодні пополудні йшов дощ, і коли я приблизно о чверть на п'яту ставив свій автомобіль у гараж, то звернув увагу, що її машина мокра. Я зняв показання її спідометра й порівняв з тим, яке записував уранці, коли виїздив з гаража. Як уже казав, я зовсім не придурок, просто вирішив зібрати певну інформацію про її поведінку, бо відчував: щось діється. Так або так, судячи з показань, вона проїхала на своїй машині вісім миль. Коли я спитав її, вона відказала, що не виходила з дому. На додаток я виявив, що її куртка, яка висіла в коридорній шафі, волога. Я не сказав тоді нічого, але подумав: більше тобі мене не обдурити.

Тепер щодо її одягу. Вона завжди вдягається одночасно зі мною. По тому йде вниз і готує сніданок, після чого я йду на роботу. Сьогодні вранці вона вдягла штани й пуловер, а коли я повернувся додому, на ній були синя спідниця та блузка. Я спитав Одрі, чи не бажає вона ввечері кудись піти, припускаючи, що могла перевдягатись на вихід, але Одрі заперечила. Неважко здогадатися: вона вже виходила. Своїми міркуваннями з приводу того, чому Одрі могла перевдягатись, я з нею, проте, не поділився.

Чергову брехню почув од неї за обідом. Як уже казав, був напоготові. Я дуже полюбляю смажених курчат. Знаєте, як їх уміють готувати в деяких закусочних. Одрі поступово навчилась готувати особливо присмачений збитий соус, у який вона вмочує курча перед тим, як засмажити його в чавунній гусятниці, куди, не шкодуючи, кладе масла. Завдяки цьому смажені курчата виходять майже такі самі, як у тих закусочних, а ще й набагато дешевші. Так от, вона сказала мені, що витратила багато часу на те, щоб розрубати й засмажити те курча, яке я купив днів зо два тому в супермаркеті. Я твердо знаю: коли виходив сьогодні вранці з дому, в холодильнику було тільки це курча. Коли ж, повернувшись із роботи, сів за стіл, то справді побачив таріль з розрубаним смаженим курчам, проте в нього було зайве крильце й дві зайві ніжки. Досі мені не доводилося стрічати курчат, які відростили б собі троє крилець та чотири ніжки. Більше того, й на смак це курча виявилось не зовсім таким, як ті, що Одрі звичайно готує. Мабуть, його куплено в одній з отих закусочних. І при цьому вона не виходила з дому? Я перевірив уміст холодильника та морозильника, але мого курчати не виявив. Можливо, Одрі кудись його сховала? Не така-то вона й дурна — це я мушу визнати.

Але ось чого я по-справжньому шаленію,— що цього разу Одрі привела коханця в наш дім. Маю докази. Коли я ранком усе оглядав, то звернув увагу: в пакетику з сірниками, що лежав біля великої попільнички у вітальні, були всі сірники. В цьому домі палю лише я, але, коли повернувся з роботи, в пакетику бракувало п'яти або шести сірників, хоч у попільничці обгорілих сірників не було. Інакше кажучи,

попільничку вичистили, аби я не добачив недопалків того приятеля, але мене не обдуриш: я перелічив сірники.

Нарешті, ще один доказ: келихи для вина. Вони завжди стоять у кухонній шафці над мийницею. Ми не часто користуємось ними, тому тримаємо їх позад склянок для води. Сьогодні ж два келихи виявились попереду склянок. А в домі, власне, й вина ніякого немає. Начебто дрібничка, та коли пильнуєш, як ото я,— помічаєш подібні речі.

Зіставивши всі ці докази, я так уявляю собі події. Після мого від'їзду сьогодні вранці Одрі сідає в машину і їде по свого коханця. Той прихоплює з собою пляшку вина. Їдуть вони її машиною, бо не хочуть привернути увагу сусідів до того, що якийсь невідомий автомобіль крутиться біля мого будинку чи заїжджає в мій гараж. Приїхавши сюди, вони підіймаються до спальні, п'ють вино і... коротше... вона зраджує мене, от і все! По тому Одрі перевдягається, вони сходять униз, і приятель викурює пару сигарет, користуючись сірниками, які я сьогодні вранці підготував... точніше — перелічив..."

— Гм! — багатозначно вимовив капітан Еверт.

"Час минає швидко,— вів далі голос на магнітофонній стрічці,— вони відчувають, що я можу ось-ось повернутися додому, тим-то вскакують у машину й виїжджають з гаража просто в дощ, що саме розпочався, надаючи мені ще один доказ — мокрий автомобіль... Збагнули?

Висадивши того пройдисвіта, Одрі спиняється дорогою, заскакує до закусочної й купує смажене курча. Знову помилка: в курчати виявилося три крильця та чотири ніжки. Кого вона намагається обдурити?

Повернувшись додому, Одрі ставить машину в гараж, вішає мокру куртку в шафу й поспішає приховати сліди того, чим займалася. Кладе вже приготовлене курча на сковорідку, повну жиру, й ставить на вогонь, після чого бере целофановий чи паперовий пакет, кидає в нього "моє"

курча з холодильника, порожню пляшку з-під вина, картонну упаковку від "своїх" курчат, недопалки й попіл з великої попільнички й кудись ховає. Тоді миє винні келихи й помилково ставить їх попереду водяних склянок у кухонній шафці. Нарешті, підіймаючись сходами на другий поверх, чує, як я в'їжджаю, і квапиться вниз, аби вдати, ніби вона на кухні. Тільки при цьому не враховує, що забула перевдягти спідницю та блузку.

Тепер ви знаєте все. Неспростовні докази, які я зібрав і проаналізував. Докази невірності моєї дружини. Коли б це скоїлося з вами, певен, ви вчинили б так само, як я. Я застрелив свою дружину Одрі, після чого, закінчивши цей запис, спрямую зброю на себе й покінчу з со..."

Цієї миті пролунав різкий звук, після чого стрічка замовкла.

— Це все? — спитав капітан Еверт.

— Еге ж,— одказав Марк, вимикаючи магнітофон.

— Виходить, через кілька фактів, яких не міг пояснити, вернувши додому,— мовив капітан,— Елвін Меннерлі привласнив собі роль судді, присяжних і ката водночас?

— Виходить,— погодився Марк. — Але ще гірше: він зіграв роль детектива-аматора. Грунтуючись на п'ятьох "доказах" — мокрій машині, вогкій куртці, незвичній печені, відсутності в пачці кількох сірників, убранні дружини та двох винних келихах,— він склав версію, котра, попри позірну логічність, була не надто правдоподібною.

— Увижається мені, ця людина була не цілком здорова,— зауважив капітан Еверт. — Якби не кокнув і себе, йому довелося б мати справу з лікарями.

— Але ж він не кінчив самогубством. Згадайте: я сказав, що це справа про вбивство та нещасний випадок із смертельним наслідком.

— А хіба цей лункий звук наприкінці запису не був пострілом з пістолета?

— Ні,— Марк похитав головою. — Це був вибух у його будинку за мить до того, як розлетівся й сам магнітофон. Касета, на щастя, вискочила з апарата Й збереглась.

— Вибух? Який вибух?

Марк знов поліз у картонну коробку, яку приніс із собою, і витяг якісь папери.

— Ось рапорт пожежної команди, в якому, до речі, міститься й логічне пояснення кожного з п'яти "доказів" Елвіна Меннерлі.

Капітан Еверт надів окуляри, що лежали на столі. Відтак узяв папери в Марка й почав читати:

РАПОРТ ПРО РОЗСЛІДУВАННЯ ПОЖЕЖІ

8 листопада 1982 р.

Вибух і пожежа — приватний будинок Меннерлі — Вестмінстер-Драйв, № 116. РАПОРТ СКЛАВ: Джон Лофтер — командир-слідчий. Перша пожежна рота.

СТИСЛИЙ ВИКЛАД ПОДІЙ

19.01. Про вибух і пожежу в будинку Меннерлі повідомив м-р Джозеф Райт, Вестмінстер-Драйв, № 118, найближчий сусід Меннерлі.

19.18. До будинку Меннерлі прибули пожежна машина № 4 та автоцистерна № 1 Першої роти.

19.23. Пожежу загасили. Знайдено два трупи. Один чоловік — певно, жертва вибуху. Одна жінка — мабуть, жертва вогнепальної зброї. Поліцію повідомлено.

19.35. Прибув слідчий підрозділ поліції.

19.40. Відбуття протипожежних засобів Першої роти.

РОЗСЛІДУВАННЯ ПОЖЕЖІ

Вибух завдав шкоди двоповерховому будинку каркасної конструкції. Епіцентр вибуху був у районі кухні. Наступна пожежа мала слабку ступінь і обмежилася кухнею. Вогонь швидко погасила пожежна команда.

Причиною вибуху було скупчення газу через несправності кухонної плити. Корисну інформацію щодо причини вибуху одержано від найближчої сусідки, пані Емілі Райт, котра перебувала в будинку Меннерлі за кілька годин до вибуху. До цього рапорту прилучені її свідчення, а також їхній аналіз під кутом зору цього розслідування.

ЗАПИС СВІДЧЕНЬ П. ЕМІЛІ РАЙТ

8 листопада 1982 р., 21 год. 10 хв.

Свідчення зняв: Джон Лофтер, командир-слідчий Першої пожежної роти. "Я зайшла до будинку Меннерлі, аби повернути кілька винних келихів, які позичала, і запропонувати Одрі кілька шматків курчати, що виявились у мене зайвими. Увійшовши в дім, побачила, що вона стоїть навколішки, намагаючись запалити пальник своєї духовки з допомогою сірників. Я взялася допомагати їй, і за якийсь час нам пощастило

запалити маленькі пальники, але ті, на яких вона смажила своє курча та шматки, які я принесла, раз у раз згасали. Вона смажить курчат у жиру, якого явно забагато.

Пішов дощ, і я допомогла їй зачинити деякі вікна в будинку.

Перед тим як Одрі пішла перевдягтися (вона добре заляпалась, вовтузячись з плитою; особисто я прочищаю свою плиту щотижня),— у всякому разі, ще до того, як Одрі пішла перевдягатись, я попросила її позичити мені свою автомашину. Справа в тому, що наша цього тижня на ремонті, а Одрі, земля їй пухом, одного разу вже позичала мені авто, коли з нашим були якісь неполадки. Я також попросила позичити мені куртку, що висіла в коридорній шафі, бо сама вийшла з дому без верхнього одягу, а тут пішов дощ, розумієте.

Коли за півгодини я повернулася з покупками, то зайшла, щоб повернути їй куртку. Одрі сказала, що плита зовсім перестала діяти. Курча, яке вона смажила сьогодні на обід, було готове тільки наполовину, тому я взяла його до себе й закінчила, як могла. Так багато жиру, проте, я класти туди не стала. Коли віднесла курча до неї в дім, то відчула слабкий запах газу, але нічого не сказала їй, бо подумала, що це вона знов намагалася запалити плиту. Після повернення до себе я побачила, що її чоловік Елвін приїхав додому; було приблизно чверть на п'яту.

Десь о сьомій вечора я почула цей страхітливий гуркіт, визирнула у вікно і побачила, що в їхньому будинку стався вибух. Я вибігла, намагаючись якось допомогти, а мій чоловік Джо подзвонив до пожежної частини. Підійшовши до їхнього будинку, я почула запах газу й побачила вогонь. Я перелякалася й побігла назад. Ото все, що я знаю".

АНАЛІЗ МАТЕРІАЛІВ РОЗСЛІДУВАННЯ

Неможливість запалити пальники газової плити вказує на ймовірний витік газу.

Оскільки в будинку Меннерлі, передусім у кухні, вікна були зачинені, це істотно збільшило швидкість скупчення газу.

Пан Елвін Меннерлі, очевидно, став жертвою вибуху через те, що перебував поблизу кухні, в той же час автор цього рапорту переконаний, що пані Одрі Меннерлі не була жертвою вибуху або пожежі. Грунтуючись на тому, що її тіло перебувало віддалік зони вибуху, і зважаючи на характер її поранень, рекомендую залучити до розслідування цієї справи слідчі органи поліції".

— А вибух, на твою думку, був просто нещасним випадком? — спитав капітан, повертаючи папери Маркові.

— Мабуть. Елвін же заявив, ми це чули, що має намір вчинити самогубство з допомогою вогнепальної зброї, а не газу. Коли хтось хоче висадити в повітря будинок або звести на себе руки, отруївшись газом, він неодмінно ввімкне всі пальники, та й духовку на додачу.

— Єдине цей пожежний рапорт довів напевно,— зауважив капітан Еверт. — Пан Меннерлі неправильно інтерпретував свої "докази".

— Дійсно,— погодився молодий сержант,— у рапорті є пояснення всіх буцімто доказів зради його жінки. Зайві шматки курчати та два келихи принесла сусідка. Сірники використано було в спробах запалити плиту, а їхні обгорілі рештки викинуто десь на кухні. Перевдяглася господиня тому, що забруднилась. Автомобіль і куртка були мокрі, бо вона позичала їх сусідці, коли припустив дощ. Сусідка ж брала участь у приготуванні курчати, причому в дещо інший спосіб, аніж пані Меннерлі, через що смак воно мало також дещо інший. Так, схоже на те, що всі кінці сходяться.

— Напевно, пані Меннерлі казала чоловікові саму тільки правду,— зауважив капітан Еверт. — Однак той у своїй хворій уяві зробив з мухи слона, вбив дружину й ось-ось убив би сам себе, коли б газовий вибух не зробив це за нього.

— Тож ми нібито прийшли до логічного завершення справи Меннерлі,— висновив Марк. — Тільки одне незрозуміле...

— Що саме?

— Чому в цій розповіді ще так багато сторінок?

— Не збагнув. Марк засміявся:

— Якби ви так жадібно ковтали детективи, як оце я, то збагнули б. От читаєте оповідання, й раптом усе приходить до логічного завершення. Всі загадки розгадано, всім позитивним та негативним героям віддячено — й таємниця ніби перестала існувати. Проте, перегорнувши останню сторінку, ви раптом виявите, що зосталося ще кілька сторінок. Коли я запитав: "Чому в цій розповіді ще так багато сторінок?" — я цим хотів сказати, що повість не завершено і я ще маю дещо вам повідати.

— Але що ж тут іще нез'ясоване? — спитав капітан Еверт. Сержант узяв картонну коробку зі стільця й поставив її на стіл перед капітаном. Усередині коробки капітан побачив виповнену чимось господарську торбину з цупкого обгорткового паперу.

— Що там таке? — запитав капітан.

— Одне ціле курча, одна порожня пляшка з-під вина, попіл і недопалки з попільнички, а також картонна упаковка від курчат із закусочної "Інста-Чікен".

-Як?!

Марк поліз у кишеню, витяг звідти трохи менший пакет і вручив сторопілому капітанові:

— А ось це навело мене на слід.

Капітан зазирнув усередину пакета й розгублено проказав:

— Кістки...

— Авжеж,— підтвердив Марк. — Курчачі кістки, коли точніше.

— Хочеш сказати, Елвін Меннерлі цю свою маленьку роль детектива-новачка зіграв-таки зрештою правильно? А як же свідчення пані Райт?

— Робочий день уже скінчився,— сказав Марк, позирнувши на годинник. — Коли ви почастуєте мене пивом у Келлі, я вам усе докажу.

— Та з мене хоч шість кухлів, тільки...

— Тоді поквапімось, — Марк зібрав речі, які приніс, і поклав усе назад у коробку. — Тільки давайте закинемо до холодильника оцю пташку, щоб вона не зіпсувалась, а потім підемо до Келлі й вихилимо по кілька кухлів.

Капітан Еверт глянув на молодого детектива в забрудненому одязі і з синцем під оком. Не був певен, чи слід з'являтися перед людські очі з цим ходячим нещастям, але йому лишалось або піти на це, або так і не дізнатися, що ж криється в справі Меннерлі. Й він підвівся.

До бару Келлі було всього півквартал. Бар уже виповнився людьми, які допіру покінчали роботу, але Маркові все ж поталанило відшукати вільний столик у дальньому кутку, поки капітан Еверт замовляв пиво.

— Маєш! — мовив капітан, підходячи з повними кухлями до столика. — А тепер — давай.

— Хвилинку,— відпросився Марк, піднімаючи кухоль і спорожнюючи його наполовину. Капітан Еверт нетерпляче зітхнув.

— Чи не здивувало вас, що свідчення, які пані Райт дала пожежному командирові, містили всі необхідні пояснення, аби спростувати обвинувачення Елвіна Меннерлі проти своєї дружини? — почав Марк, поставивши кухоль на столик.

— Либонь... я бачу, куди ти хилиш.

— Як належить порядному детективові, я мав перевірити всі можливі версії, навіть коли їх заперечують чиїсь неупереджені свідчення. Я вирішив з перевірки підозр пана Меннерлі, що його дружина купила готове смажене курча, замість того щоб засмажити те курча, яке він раніше приніс додому. Ось коли ті кісточки, які ви бачили, входять у гру.

— Курчачі кісточки,— уточнив капітан Еверт.

— Атож. Бачте, моя дружина завжди купує саме готових курчат, смажених у тих маленьких закусочних, бо знає, що в курчати є такі частки, які я не їстиму. Ну, спинку, шийку, іще щось — різні частки, котрі майже в кожній закусочній викидають, а в курчаті, купленому сирим, щоб готувати вдома, вони будуть. У закусочній "Інста-Чікен" ці частки також не включають у порцію. Якщо пані Меннерлі справді розчиняла й смажила ціле курча з холодильника, ці шматки мали бути десь на кухні.

— А як же пожежа та вибух?

— Як відзначив пожежний слідчий, вогонь не встиг дуже поширитись. Пожежа була, звичайно, достатньо сильна, щоб обгоріли шпалери або взялася пухирями фарба, проте не настільки сильна, аби знищити курячі кістки. Пані Меннерлі могла засунути шийку та спинку до холодильника або викинути у відро для сміття, як зробила б моя дружина. Оскільки Елвін Меннерлі не згадував ані про наявність, ані про відсутність цих часток тушки в поданій йому страві, то, очевидно, він, як і я, їх не їв.

По хвилі сержант повів далі:

— Вміст холодильника не потерпів, але там я, на жаль, не знайшов ані шийки, ані спинки, з чого випливало, що єдине інше місце, де вони могли бути,— це кухонне відро для сміття. Проблема полягала, проте, в тому, що під час вибуху вміст відра розкидало по всій кухні, тож мені довелось попонишпорити, шукаючи оті кісточки.

Капітан Еверт спробував уявити собі, як цей довготелесий незграба рачки риється на згарищі, збираючи кісточки.

— Ну, і що ж ти знайшов?

— Правильніше було б спитати, чого я не знайшов,— поправив його Марк. — Ніяких шийних або спинних кісток. Отже, курча неодмінно мало надійти з якоїсь закусочної. Я перевірив за телефонною книжкою, що найближчий заклад такого типу — це "Інста-Чікен", розташований рівно за чотири милі від будинку Елвіна Меннерлі. Згадайте, що сказав Елвін: того дня автомобіль його дружини накрутив вісім миль — тобто чотири туди й чотири назад.

— Але Меннерлі твердить, що його дружина заїжджала по коханця!

— Пробіг автомобіля не збільшився б, якби її коханець мешкав десь по дорозі,— заперечив Марк. — Але більш імовірний інший варіант — що її коханець мешкав неподалік од будинку Меннерлі й приходив до неї пішки. Це мала бути людина, яка не викликала б надмірної підозри в сусідів, котрі бачили б, як вона заходить до будинку Меннерлі. Втім, ми з вами відхилились од головного.

— Що ж головне?

— Оскільки Одрі Меннерлі збрехала чоловікові, що посмажила курча з холодильника,— сказав Марк, піднявши палець угору,— то й Емілі Райт обдурила пожежного слідчого, твердячи, що досмажувала курча в себе на кухні.

— Навіщо вона це зробила?

— З тієї ж причини, з якої вона прагнула спростувати всі докази, зібрані паном Меннерлі. Вона не хотіла, щоб розшукували коханця пані Меннерлі.

— А звідки вона мала знати, які саме докази треба спростовувати?

— Це елементарне, дорогий капітане,— мовив Марк. — Емілі Райт прослухала касету. Поки її чоловік після вибуху в будинку Меннерлі дзвонив до пожежної частини, вона побігла туди, щоб якось допомогти. Замість цього побачила застрелену Одрі Меннерлі, а також тіло пана Меннерлі, що лежало на підлозі вітальні поряд з пістолетом, розтрощеним магнітофоном і касетою. Гадаючи, що касета може містити інформацію, яка допоможе в розслідуванні обставин загибелі пані Меннерлі, вона зберегла касету для поліції. Але перед цим, збігавши додому, прослухала її на своєму магнітофоні. Певні підозри вона мала й раніше, а тепер зіставила одне з другим і збагнула, хто саме був таємним коханцем сусідки Одрі.

— Але касету було знайдено у вітальні, біля трупа Меннерлі,— зауважив капітан.

— Ясна річ,— одповів Марк. — Пані Райт розуміла, що поліція, знайшовши пістолет і потрощений магнітофон, шукатиме й стрічку з записом. Вона також розуміла: коли поліція здійснить ретельне розслідування й не знайде стрічки, яка може містити зізнання у вбивстві або пояснення мотивів самогубства, то безперечно з'ясується, хто саме був коханцем Одрі Меннерлі. Й тут пані Райт осяяло, як повернути стрічку собі на користь. Із стрічки й так можна було виснувати, що Елвін Меннерлі з глузду з'їхав. А їй лишалось одне — видати версію, яка звела б нанівець усі його докази. Тоді поліція мимоволі змушена буде повірити, що його "докази" — наслідок розладнаної психіки. Й, отже, ніякого розслідування версії про таємного коханця не буде. Цілком ясно: вона мусила підкинути касету назад, у вітальню, до потрощеного магнітофона, але це недорого коштувало. Відтоді як прослухала запис, а це сталося, мабуть, хвилин десять-п'ятнадцять на восьму, вона мала в своєму розпорядженні ще двадцять, ба навіть двадцять п'ять хвилин до прибуття поліції, щоб повернути стрічку на попереднє місце. Їй досить було просто вкинути касету крізь вибите вибухом вікно.

— Ну, нехай, але для чого вона все це робила? — й далі дивувався капітан.

— Через те, що не бажала, аби хтось дізнався, що тим коханцем був її чоловік, Джозеф Райт. Намагалася захистити, незважаючи на його поведінку. Але що вона мала на думці, я остаточно розчолопав тільки після того, як знайшов пакунок з речовими доказами, котрі стверджують версію Елвіна Меннерлі.

— І де ж, дозволь спитати, ти знайшов цей пакет?

— У надвірному ящику на сміття Райтів — саме туди всунув його Джозеф Райт, коли прослизнув додому після того, як розважився з пані

Меннерлі. Якраз у цю мить його застукала дружина. Пізніше вона вийшла з будинку, щоб зіставити вміст цього пакета з припущеннями Меннерлі відносно того, що в ньому має бути. І саме до цього ящика я ледве встиг, перед тим як сміттєзбиральна машина його спорожнила.

— Так от звідки в тебе цей синець,— всміхнувся капітан Еверт.

— Я й подумати не міг, що ті хлопці виявляться такими жлобами! — мовив Марк, знов торкаючись набряклого синця під оком.

— Я вважаю, про неполадки з газовою плитою Райт дізнався ще раніше від пані Меннерлі,— зауважив капітан.

— Безперечно.

Марк доказав тільки після того, як випорожнив кухоль:

— Я вже з'ясував у хлопців з лабораторії, що порожня пляшка з-під вина всіяна відбитками пальців Одрі Меннерлі, Джозефа Райта та Емілі Райт... Скажіть, як на вашу думку, порошок, який вони використовують, щоб одержати відбитки пальців, не зіпсує те курча? Шкода було б, якби пропало це чудове...

Капітана Еверта прорвало.

— Послухай-но, ти ж бо чудово знаєш, що з курчати не можна зняти відбитки пальців,— проревів він крізь сміх.

— Правда ваша: вони мають кігті! — сказав Марк, теж вибухаючи реготом. І тоді капітан Еверт збагнув, що сам продемонстрував курчачий розум, ставши жертвою одного з винаходів сучасної цивілізації,— простого на вигляд, але підступного розиграшу.

"The Case of the Amateur Detective and the Chicken" by James A. Noble: "Alfred Hitchcock's Mystery Magazine" Vol. 28 № 5, May 1983.

(c) 1983 by Davis Publications, Inc.

(c) Вадим Хазін, 1999, переклад.